

Záverečná konferencia projektu Erasmus+ Enhancing Dual Education System in Small and Medium Sized Enterprises

Slovensko na rózcestí: Ako ďalej ?

Bratislava, 07.02.2018

Juraj Vantuch

vantuch2011@gmail.com

Stojíme naozaj na rozcestí?

Úspešná ekonomika (HDP ↑NZ↓ do 2020) – Kde je problém? →Udržiateľnosť!

Spomalenie konvergenencie, nárast regionálnej disparity

Limity rastu ťahaného priemyslom (nízkoobrátkový tovar!) a spotrebou (dlhy!)

Vyčerpanie ľudského potenciálu (chýbajúce kvalifikácie, rezervy: Rómovia, 50+)

Indukovaný nesúlad medzi dopytom a ponukou pracovnej sily

Ohrozenie trhu práce automatizáciou a digitalizáciou najvyššie v OECD

Hospodárska stratégia?

Potreba reštrukturalizácie ekonomiky (diverzifikácia a pridaná hodnota!)

Slabý domáci kapitál (V4 , vysoká repatriácia zisku, kapitálový trh?, Eurofondy!

Slabé reinvestovanie do V&V („superodpočet“ 25% →100%)

Útek VŠ mladých (3xCZ, HU), obava z predčasnej špecializácie v 14/15 rokoch

Stojíme naozaj na rozcestí?

Tripartitné reformné procesy v OVP – kde je problém? (184/2009, 61/2015, ?/2018)

Nejednoznačný koncepčný rámec transformácie!

Transformácia sekundárneho OVP iniciovaná zamestnávateľmi

- Zákon o podporných mechanizmoch: riadenie a koordinácia (*a Fonde rozvoja*)
- Zákon o zavedení „duálu“
- Korekčná novela z aplikačnej praxe

2 národné projekty ESF motivované a kontrolované „zamestnávateľmi“ (7 sester)

Učiace sa Slovensko: Cieľ 3-10 Nová syntéza odborného vzdelávania

Intermezzo - Učiace sa Slovensko (OVP)

História

Podkladové štúdie: Odborné vzdelávanie a príprava, Kvalita školy, Učiteľ (august 2016)

<https://drive.google.com/open?id=0B0QuTCk1zkB4OGxTWW02UVRaMIE>

<https://www.postoj.sk/18214/reakcia-na-kritiku-je-to-len-prvy-vykop->

Učiace sa Slovensko (Regionálne školstvo) – Ciele (október 2016) I fáza konzultácií

Podkladová štúdia Kam kráča OVP a kam by mohlo kráčať (február 2017)

Učiace sa Slovensko – Rozpracovanie cieľov (marec 2017) II fáza konzultácií

Učiace sa Slovensko – Finálne znenie (október 2017)

Kritika formátu dokumentu (len čiastočne opodstatnená – Zadanie: Vízia s následnými AP)

Ďalší postup

Učiace sa Slovensko len ako podnet pre Národný program (NPRVV)

Vznik NPRVV – ministerská verzia (marec 2018?)

OVP : Akčný Plán 2018 – koncept

Novela OVP čiastočne reflektujúca Učiace sa Slovensko

Závěrečná konference Erasmus+ EDES / Slovensko na rázcestí: Ako ďalej ?
Učiaci sa Slovensko/NPRVV – **Predbežný Akčný plán (Okt. 2017)**

Akútne kroky z pohľadu autora:

- *Návrh profilácie predmetov maturitnej skúšky a minimálneho výstupného štandardu maturitného predmetu ako záväznej požiadavky VŠ na SŠ (kvalifikácie analogicky)*
- **Vyššia úľava zo základného úväzku pre výchovných poradcov „Deň B“**
- **Výskum „Slovensko na rázcestí“** (Hospodárska stratégia: Čím chce Slovensko byť?)

Akútne kroky z pohľadu ministerstva :

- *Optimalizácia sústavy odborov vzdelávania a nová štruktúra ŠVP (3-07.02)*
- **„Nová syntéza OVP“ (3-10)**
- *Špecializácia SOŠ (PVV) ???*

Otvorené kruciálne systémové zvraty

- **Podpora vzdelávania v pracovnom prostredí , ktorého je duál je len jednou z foriem**
- **Oddelenie certifikácie programu od certifikácie stupňa vzdelania/kvalifikácie**

Učiace sa Slovensko – Cieľ 3-01 Vplyv zmien spoločnosti na OVP Výzvy štvrtej priemyselnej revolúcie

3-01.01 Iniciovať interdisciplinárny výskum „Slovensko na rúzcetí“

Sformulovať podrobné zadanie výskumu zameraného na

- riziká súčasnej štruktúry a **anticipáciu zmien spoločnosti a ekonomiky** SR, v prípade ponechania vývoja v spoločnosti a ekonomike bez akejkoľvek vládnej intervencie,
 - aktuálne zmeny spoločnosti a očakávané zmeny v spoločnosti a ekonomike v dôsledku narastajúcej **digitalizácie (vplyv sociálnych sietí, internet vecí), automatizácie a robotizácie**,
 - dopyt po vedomostiach, zručnostiach, postojoch a návykoch pracovnej sily v podmienkach štvrtej priemyselnej revolúcie **a špeciálne po široko uplatniteľných tzv. „prenositeľných“ či „transverzálnych“ zručnostiach.**
- **Čo s digitálnymi domorodcami (neuroplasticita)?**
 - **Nepripravujeme mimochodom žiakov aj pre pracovné pozície, ktoré ešte ani nepoznáme?**

Učiace sa Slovensko – Cieľ 3-10 Nová syntéza odborného vzdelávania

3-10.01 Vytvoriť pracovnú skupinu pre prípravu definitívneho rozhodnutia **o koncepčnom rámci ďalších reforiem** odborného vzdelávania a prípravy (**nová syntéza**).

Tri alternatívne modely poskytovania a regulácie OVP

Kto programuje, poskytuje, financuje a kto reguluje OVP?

- 1. „(Česko)Slovenský“ – **štát** ako rozhodujúci hráč ?
- 2. „Nemecký“ (AT,SWI, DE a.i.) – **silné podniky a „komory“, konsenzus** o duáli
- 3. „Anglosaský“ – **NSP a Aliancia sektorových rád** (bezvýznamné „komory“ - **trh** „kvalifikácií“

Súčasnú Slovensko: Príveľa rôznorodých podnetov (UK – DE/SWI- AT, F...)

„Duál“ je politickou prioritou, **avšak bez jasnej koncepcie** a bez materskej firemnej kultúry
Neexistujú politické výpožičky, len inšpirácie zahraničnými skúsenosťami

Učiace sa Slovensko – Cieľ 3-10 Nová syntéza odborného vzdelávania

3-10.01 Vytvoriť pracovnú skupinu pre prípravu definitívneho rozhodnutia **o koncepčnom rámci ďalších reforiem** odborného vzdelávania a prípravy (nová syntéza).

Predstavitelia zamestnávateľov 2015:

- **Poskytovanie OVP podnikom ako konanie podniku vo verejnom záujme? – Dotácie zo ŠR**
- **Ekonomickí analytici a niektorí predstavitelia zamestnávateľov– 100% duál**
- **Zrušiť model podpory Praktického Vyučovania kontraktom SOŠ a podniku**
- **Programová špecializácia SOŠ**
- **Vzorové učebné plány a osnovy (dominantná rola štátu v praktickom vyučovaní ?)**

Predstavitelia zamestnávateľov 2018:

- **Korekcie vyplývajúce z aplikačnej praxe**
- **Posilnenie Rady zamestnávateľov pre systém duálneho vzdelávania**

Pretrvávajúce problémy :

Malá flexibilita, slabá inštitucionálna podpora a odborné kapacity, SME?, ignorovanie WBL

Vzdelávanie v pracovnom prostredí (VVPP/WBL)- Pružné PARTNERSTVÁ

- **Pedagogicky** - aj nad rámec OVP („learning by doing“) , zodpovedajúc akčným učiacim sa vrátane digitálnych domorodcov
- **Organizačne** - **v plne variete foriem s podporou (VARIABILNEJ) daňovej stimulácie**
- ❖ Podniková škola (návrh Učiaceho sa Slovenska je iný ako v novele zákona OVP: súkromná škola pripravujúca pre potreby podniku (podnikov) s finančnou bonifikáciou, napr. za zamestnanie absolventa, resp za zmluvu o budúcej pracovnej zmluve, bez povinnosti uzatvárať individuálne učebné zmluvy, t.j. mimo 7S)
- ❖ **Partnerstvo** škola - podnik podporu praktického vyučovania zabezpečovaného podnikom na základe
 - hromadnej zmluvy o poskytovaní praktického vyučovania podnikom (stav pred rokom 2015, mimo dohľad 7 sestier)
 - „slovenského duálu“: duálnej zmluvy a individuálnych učebných zmlúv, dohľad 7 sestier
 - „tradičného duálu“: duálnej zmluvy a individuálnych pracovných zmlúv alebo zmlúv o budúcej zmluve (**PŠD+ !!!**), dohľad 7 sestier (**s výnimkou MSP s max 3 „duálnikmi“**)
- ❖ **Partnerstvo** škola - podnik na podporu praktického vyučovania podnikom v dielni (v škole)
- ❖ **Partnerstvo** škola – podnik na poskytovanie stáží

Cieľ 3-04 Spružnenie kvalifikačného systému, a to vytváraním menších kvalifikácií (kvalifikačných jednotiek), z ktorých je možné skladať väčšie kvalifikácie, a tiež novými kvalifikáciami zodpovedajúcimi požiadavkám trhu práce (4.subbrámec SKKR).

3-04.06 Podporovať **inštitucionalizáciu a profesionalizáciu sektorových rád** – delegovaním kompetencií sektorových rád na etablované „kamenné“ inštitúcie pôsobiace v danom (sub)sektore hospodárstva (ďalej „sektorový reprezentant“) všade tam, kde takéto inštitúcie získajú mandát všetkých alebo aspoň najdôležitejších hráčov v sektore pre úlohu

- zabezpečovať informácie o vývoji trhu práce a **budúcej potrebe „zručností“**,
- vyvíjať **štandardy** povolání / zamestnaní pre NSP,
- zabezpečovať, aby **kvalifikácie v NSK** zodpovedali potrebám zamestnávateľov,
- **vytvárať a zabezpečovať pracovné skupiny** so zastúpením sociálnych partnerov a iných relevantných aktérov na prerokovanie relevantných otázok.

xxx

- Sektorový fond (princíp „vzdelávaj alebo plať“) ?!

Záverečná konferencia projektu Erasmus+EDES / Slovensko na rázcestí: **Ako ďalej ?** **Príbeh veľkých a rýchlych zmien na Slovensku**

- Nový model financovania vyvolá súťaž o žiaka, a to zlepši kvalitu škôl (**hon za normatívmi**)
- Samosprávy sú bližšie ako úradníci v Bratislave a budú vedieť lepšie reagovať na potreby školy **a lepšie im pomáhať** (**Problematická decentralizácia a fiškálna decentralizácia**)
- Učiteľom treba dať viac slobody a oni už budú vedieť, čo treba urobiť (**kurikulárna reforma?**)
- Kvalita učiteľov sa zlepší, ak budú finančne zainteresovaní na účasti na ďalšom vzdelávaní (**hon za kreditmi**)
- Zamestnávateľom treba umožniť vstúpiť do OVP - oni už budú vedieť čo robiť (**kto a ako garantuje kvalitu?**)

Peklo dobrých úmyslov – akútna potreba korekcie negatívnych dopadov

Honba za maturitou? Obava zo špecializácie? Hodnota dokladov?

Návrhy korekcie deformácií ?

- **Oddelená certifikácia: program - stupeň vzdelania - kvalifikácia**
- **Definovaný a nezávisle overovaný minimálny výstupný štandard**
- **Všeobecná/odborná maturita a prúdeenie na VŠ**
- **Informovaná profilácia žiaka a budovanie alternatívnej kariéry**
 - **Odborná maturita → špecializované vysokoškolské štúdium (UAV)**
 - **Výučný list → majster remesla (EQF 4) → licencovaný majster (EQF 6)**
- **Pružnosť vzdelávacieho a kvalifikačného systému (prínos NSK ?)**

Záverečná konferencia projektu Erasmus+
Enhancing Dual Education System in Small and Medium Sized Enterprises

Slovensko na rázcestí: Ako ďalej ?

Ďakujem Vám za pozornosť a za otázky pre moje odpovede

Bratislava, 07.02.2018

Juraj Vantuch, vantuch2011@gmail.com